

หัวข้อวิทยานิพนธ์	นโยบายต่างประเทศของปากีสถานต่ออัฟกานิสถานหลังการโค่นล้มระบอบฏอลีบาน (ค.ศ.2001 – 2008) Pakistan's Foreign Policy toward Afghanistan after Taliban Regime (2001 – 2008)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวนิภาพร ลือราช Miss. Nipaporn Luerach
แผนกวิชา/คณะ	สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. จรัญ มะลูลีม
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "นโยบายต่างประเทศของปากีสถานต่ออัฟกานิสถานหลังการโค่นล้มระบอบฏอลีบาน (ค.ศ.2001 – 2008)" มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลง และการดำเนินนโยบายต่างประเทศทั้งทางด้านการเมือง – ความมั่นคง และด้านเศรษฐกิจ ของปากีสถานต่ออัฟกานิสถานภายหลังการโค่นล้มระบอบฏอลีบาน รวมทั้งศึกษาถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายในช่วงเวลาดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่าในยุคหลังระบอบฏอลีบาน ปากีสถานได้ดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงแบบสองแนวทาง (Dual Track Policy) และดำเนินนโยบายเชิงรุกทางด้านเศรษฐกิจ (Forward Policy) ต่ออัฟกานิสถาน เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ด้านความมั่นคงและด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่า มีตัวแปรภายนอก และภายในประเทศที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศของปากีสถานต่ออัฟกานิสถาน โดยตัวแปรภายนอกที่สำคัญ คือ นโยบายของสหรัฐฯ และอินเดีย ส่วนตัวแปรภายในประเทศ ได้แก่ 1) ประธานาธิบดี เปอร์เวซ มุชร์ราฟ 2) ความไร้เสถียรภาพของรัฐบาลทหาร 3) บทบาทของกองทัพและหน่วยข่าวกรอง (ISI)

ของปากีสถาน 4) "พหุสังคม" และความแตกแยกทางด้านสังคม วัฒนธรรม และศาสนา 5) สภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยของปากีสถาน 6) ความขัดแย้งระหว่างปากีสถานกับอัฟกานิสถานในประเด็นเส้นแบ่งเขตคูราน และการจัดตั้งรัฐฆตุนิสถาน ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงและการดำเนินนโยบายดังที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างปากีสถานและอัฟกานิสถานพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือกันทั้งในรูปแบบทวิภาคและพหุภาคี

จากการดำเนินนโยบายดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เศรษฐกิจของปากีสถานขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี ในช่วงตั้งแต่ ค.ศ.2002 – 2008 อีกทั้งยังสามารถจับกุมและสังหารแก๊งนำและสมาชิกขบวนการอัลกออิดะฮ์ได้หลายคน แต่ภายใต้ความสำเร็จดังกล่าว ปากีสถานต้องประสบความล้มเหลวในหลายๆ ด้าน เนื่องจาก การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นผลจากความช่วยเหลือที่ได้รับจากต่างชาติ และได้นำเงินช่วยเหลือไปใช้ในปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย มากกว่าการนำไปพัฒนาทางด้านสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ กองกำลังฏอสิบานและอัลกออิดะฮ์ยังคงฝังตัวอยู่ตามแนวชายแดนฝั่งปากีสถาน ดังนั้น หากมองในภาพรวมแล้ว การดำเนินนโยบายต่างประเทศของปากีสถานต่ออัฟกานิสถานถือว่าประสบความล้มเหลว

Abstract

The objective of the thesis on "Pakistan's Foreign Policy toward Afghanistan after Taliban Regime (2001 – 2008)" is to study Pakistan foreign policy toward Afghanistan after Taliban regime as well as to analyze the external and internal variables influencing Pakistan's foreign policy during this period.

The Analysis found that Pakistan has pursued dual track policy in security dimension for achieving security interest that helps to gain a friendly government in Kabul to achieve the "strategic depth" against India and to strengthen its bargaining position vis-à-vis India. Economically, Pakistan has pursued forward policy in order to obtain the economic interest because Afghanistan was important for Pakistan as the trade corridor, and the energy pipelines with the Central Asian Republics.

Besides, there are internal and external variables influencing Pakistan's foreign policy toward Afghanistan during this period. The important external variables are the policy of the United States of America and India. And the important internal variables are the President Gen. Pervez Musharraf; the instability of Pakistani military regime; the role of the army and the Inter Service Intelligence (ISI); the social pluralism as well as the culture and religion discord; the deteriorated economy and the Durand Line and the independent Pustunistan claims.

Consequently, the annual GDP growth during 2002 – 2008 increased around 7 percent; a number of Al – Qaeda leader were killed and some were arrested in Pakistan. But such success must be limited by the fact that the Taliban and Al – Qaeda are still present in southern Afghanistan and in the tribal agencies of Pakistan. It could be said that Pakistan's foreign policy toward Afghanistan has failed.